

صدور فرمان ارزی از دستور

دولت و بانک مرکزی برای سامان دادن بازار ارز ۲ دستور ارزی صادر کردند.

دولت و بانک مرکزی برای سامان دادن بازار ارز ۲ دستور ارزی صادر کردند.

نخستین دستور را اسحاق جهانگیری، معاون اول رئیس‌جمهور ابلاغ کرد که در آن اشاره‌ای مستقیم به دستور رئیس‌جمهور برای سامان دادن به بازار ارز و حمایت از تولید ملی خطاب به همه وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها، مؤسسات و شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات اعتباری، مؤسسات عمومی غیردولتی، نهادهای انقلاب اسلامی و استانداری‌های سراسر کشور عنوان شده است.

ساعتی پس از ابلاغ این فرمان ارزی، بانک مرکزی هم با صدور بخشنامه‌ای خطاب به بانک‌ها با اشاره به تأمین ارز واردات کالاهای مورد نیاز تولیدکنندگان تأکید کرد که دریافت معادل ریالی حداقل 10 درصد از مبلغ اعتبار اسنادی بر مبنای نرخ هر دلار معادل 3600 تومان به‌طور علی‌الحساب الزامی خواهد بود. صدور 2 دستور ارزی در حالی به خبر نخست اقتصاد ایران در روز گذشته تبدیل شده که نرخ برابری دلار آمریکا در بازار آزاد ارز تا ساعت 16 دیروز با 48 تومان کاهش نسبت به روز قبل به 3889 تومان رسید. البته شب‌به‌شب، ولی‌الله سیف، رئیس‌کل بانک مرکزی در یک برنامه تلویزیونی اظهار کرد:

3600 تومان می‌تواند نرخ واقعی ارز باشد. معاون نظارتی بانک مرکزی هم در گفت‌وگو با ایرنا از معرفی 124 معامله‌گر عمده ارز به سازمان مالیاتی خبر داد و گفت: کاهش نرخ ارز در بازار آزاد ادامه خواهد داشت. محمد نهاوندیان رئیس دفتر رئیس‌جمهور هم به تحولات نرخ ارز در بازار آزاد واکنش نشان داد و تأکید کرد: بالا رفتن نرخ دلار در برابر ریال در چند هفته اخیر، توجیه اقتصادی ندارد و با برطرف شدن عوامل روانی و سیاسی آن قیمت کاهش می‌یابد.

جزئیات دستور ارزی دولت

براساس دستور معاون اول رئیس‌جمهور، بانک مرکزی باید اقدامات لازم برای انجام گشایش اعتبار به‌منظور واردات کالاهایی که واردات آن با نرخ آزاد مجاز است، به‌نحوی عمل کند که حداقل درصد پیش‌پرداخت براساس نرخ دلار 3600 تومان به‌طور علی‌الحساب میسر شود و البته 100 درصد اعتبار اسنادی در زمان معامله اسناد با نرخ همان روز یا با نرخ روز صدور گواهی ثبت آماری (هرکدام کمتر باشد)، پس از احتساب مبلغ ریالی دریافتی بابت پیش‌پرداخت علی‌الحساب شود.

همچنین صادرکنندگان محصولات و فرآورده‌های پتروشیمی، محصولات فولاد، مس، آلومینیوم، سنگ آهن و کنسانتره آهن، گاز مایع تولیدی پتروشیمی‌ها و البته صادرکنندگان فرآورده‌های نفتی (به جز بنزین، نفت گاز، نفت سفید، نفت کوره، گاز مایع و سوخت هوایی) مکلفند ارز حاصل از صادرات را براساس سیاستگذاری و هماهنگی بانک مرکزی به مصرف یا به فروش برسانند. از سوی دیگر بانک مرکزی هم مکلف شده تا ترتیبی اتخاذ کند تا حداکثر 25 اسفندماه امسال ارز حاصل از صادرات محصولات عمده صادراتی توسط بانک‌ها خریداری شود و صرافی‌ها به وظایف متعارف خود بپردازند.

در بخشنامه معاون اول رئیس‌جمهور با اشاره به مسئولیت بانک مرکزی در مدیریت بازار ارز تأکید شده که تمامی دستگاه‌ها و حوزه‌های مرتبط به‌ویژه وزارت صنعت، معدن و تجارت، وزارت نفت و گمرک موظفند حداکثر ظرف 2 ماه با محوریت و مدیریت بانک مرکزی امکان بهره‌برداری کامل و ایجاد ارتباط سیستمی و بر خط مسافری و نظایر آن را با بهره‌گیری از سامانه جامع تجارت فراهم سازند. همچنین ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز مکلف شده تا راه‌اندازی کامل سامانه شناسایی و مبارزه با کالای قاچاق را در اولویت قرار داده و اقدامات تشدیدکننده مبارزه با این پدیده را از مبادی ورودی تا سطح عرضه عمده به‌کار گیرد.

برخورد با پولشویی ارزی

در بخشی از دستور ارزی صادر شده از سوی دولت، بانک مرکزی موظف شده در راستای مبارزه با پولشویی، ظرف 2 هفته نسبت به برقراری ضوابط لازم در سیستم‌های پرداخت الکترونیکی به‌منظور رعایت کامل قوانین و مقررات پولشویی اقدام کرده و گزارش آن را ارائه دهد و ضوابط نقل و انتقال فیزیکی ارز و وجوه عمده را براساس ضوابط ناظر بر مبارزه با پولشویی ظرف یک ماه تنظیم کند.

همچنین وزارت اطلاعات مکلف است نسبت به پایش و بررسی وضعیت بازار ارز، گزارش‌های مربوط را به صورت هفتگی به بانک مرکزی ارائه کند. افزون بر این قرار شده تا بانک مرکزی دامنه فعالیت صرافی‌ها را به ارائه خدمات ارزی غیرتجاری محدود سازد. از دیگر محورهای دستور ارزی معاون اول رئیس‌جمهور اینکه سیستم بانکی، مؤسسات مالی و اعتباری و صرافان با اعلام بانک مرکزی مکلفند ورود و خروج هرگونه ارز به میزان تعیین شده توسط بانک مذکور محل تأمین ریال و محل مصرف ارز را طی سند کتبی از متقاضیان دریافت و در سوابق نقل و انتقال برای رسیدگی‌های بعدی نگهداری کنند و بانک مرکزی نسبت به تغییر نرخ ارز کالاهای وارداتی تعیین شده در فهرست خاص از آزاد به رسمی (مبادله‌ای) اقدام کند.

آخرین خبر اینکه روز گذشته مدیران عامل بانک‌ها به جایی دعوت برای حضور در ساختمان بانک مرکزی، به نهاد ریاست جمهوری فراخوانده شدند و رئیس کل بانک مرکزی هم در اظهارنظری جزئیات این نشست را اعلام کرد که مهم‌ترین محورهای اعلام شده از سوی رئیس کل بانک مرکزی را می‌خوانید:

بانک مرکزی با هدف کنترل بیشتر بازار ارز و جلوگیری از نوسانات، زمینه عرضه ارز حاصل از محصولات عمده صادراتی توسط بانک‌ها را در بازار بین بانکی فراهم می‌کند. با راه‌اندازی این بازار، زمینه ورود بانک‌ها به فعالیت‌های ارزی بیش از پیش فراهم می‌شود و بانک‌ها جایگاه اصلی خود در مبادلات بین‌المللی را باز می‌یابند.

اکنون نزدیک به 5 ماه از ابلاغ بخشنامه ورود بانک‌ها به بازار خرید و فروش ارز می‌گذرد اما با وجود این، اقدام جدی از سوی بانک‌ها دیده نمی‌شود.

تجربه سالیان گذشته نشان می‌دهد نرخ ارز در زمان‌های معینی و به دلیل تغییرات و نوسانات فصلی دچار ناآرامی می‌شود که به نظر می‌رسد این امر در شرایط کنونی با شدتی بیشتر رخ داده است.

هم‌اکنون بانک مرکزی متناسب با حجم عرضه در بازار آزاد، میزان مداخله خود در بازار ارز را افزایش داده است و این بانک با هیچ‌گونه کمبودی در عرضه ارز به بازار، روبه‌رو نیست.

بانک مرکزی هم‌اکنون از منظر ذخایر ارزی با مشکلی روبه‌رو نیست و هم‌اکنون تنها غیبت بانک‌ها در تسویه تجارت خارجی، اصلی‌ترین تنگنا در این حوزه است.

اکنون قیمت واقعی دلار از 4 هزار تومان نیز پایین‌تر است؛ آنچه در فضای فعلی راهگشاست ادامه فعالیت اقتصادی در مسیر صحیح و به دور از شایعات و جوسازی‌های موجود است.

افزایش عرضه ارز در بازار، توسط شرکت‌های صادرکننده کالای غیرنفتی اعم از پتروشیمی‌ها، موجبات کاهش نرخ ارز در روزهای پایانی سال را فراهم می‌کند.

امیدواریم روند کاهشی نرخ ارز در آینده نیز ادامه یابد و به دامنه‌ای متعادل بازگردد. بانک مرکزی درصدد است با علائمی که به بازار می‌دهد، فعالیت‌های مشتریان بانک‌ها را به مسیر صحیح بانکی سوق دهد.

انتظار ما این است که از فردا، بانک‌ها و همه واحدهای ارزی با مشارکت حداکثری خود مشتریان باسابقه را به فعالیت جدی در عرصه ارزی بازگردانند.

درنظر داریم به تدریج کالاهای مشمول ارز مبادله‌ای حذف شود تا در نهایت هیچ کالایی، مشمول دریافت ارز مبادله‌ای نباشد. همچنین بانک مرکزی به عنوان یکی از بازیگران این عرصه در برهه‌های زمانی متفاوت و بنا به شرایط، از بانک‌ها ارز خریداری کرده و یا به آنها ارز بفروشد.

وزارت صنعت، معدن و تجارت نیز موظف شده است برای هرچه بیشتر منطقی‌کردن واردات کالا و جلوگیری از تقاضاهای واردات بی‌رویه، کالاهای لوکس را بازنگری کند و ممنوعیتی را برای ورود این کالاها درنظر گیرد.

بخشنامه بانک مرکزی چه می‌گوید؟

روز گذشته بانک مرکزی هم در بخشنامه‌ای اعلام کرد: به منظور ترغیب واردکنندگان به گشایش و استفاده از اعتبارات اسنادی و به طور کلی انتقال عملیات پرداخت و تسویه فعالان اقتصادی به سیستم بانکی، تسهیلاتی را برای واردکنندگان با نرخ بازار درنظر

گرفته و به بانک‌ها اجازه داده است با دریافت حداقل 10 درصد از مبلغ اعتبار اسنادی به صورت علی‌الحساب، گشایش اعتبار کنند.

در این بخشنامه با استناد به مفاد بخشنامه صادر شده از سوی معاون اول رئیس‌جمهور تأکید شده است: چنانچه کالا را ظرف مدت 6 ماه از تاریخ گواهی ثبت آماری مربوط حمل کنند نه تنها ریسک نوسانات نرخ ارز را نخواهند داشت بلکه با نرخ روز صدور گواهی ثبت آماری و یا نرخ روز معامله اسناد (هر کدام که کمتر باشد) وجه اسناد را با بانک تسویه کنند.